



## **Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences**

*Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 36, Nisan 2019, s. 61-75*

*ISSN: 2149-0821 Doi Number:<http://dx.doi.org/10.16990/SOBIDER.4968>*

**Doç. Dr. Çetin Ayhan SEYFULLAHOĞULLARI**

Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Bankacılık ve Sigortacılık  
Bölümü, cetins@marmara.edu.tr

### **MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA OKUYAN ÖĞRENCİLERİN MESLEK GELİŞİMİNDE SEKTÖR İŞBİRLİĞİ DEĞERLENDİRMESİ**

#### **Özet**

Tarama modelinde yürütölen bu araştırmanın evrenini Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı meslek yüksekokullarında okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Bu kapsamdaki araştırmada, öğrencilerin işletmelere uyum düzeyleri ve öğrencilerin işletmelerdeki beceri eğitimine ilişkin değerlendirmelerinin tanımlayıcı özelliklerine göre farklılaşma durumu çeşitli istatistiksel teknikler yardımıyla incelenmiştir. Araştırma sonucunda, cinsiyet ile öğrencilerin işletmeye uyumu arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı, işletmenin öğrenim görölen bölüme ilgi düzeyi ile öğrencilerin işletmeye uyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Meslek Yüksekokulu, Uyum, Beceri.

### **INDUSTRIAL CO-OPERATION EVALUATION FOR PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF THE STUDENTS STUDYING IN VOCATIONAL COLLEGES**

#### **Abstract**

The universe of this study conducted through survey model constitutes the students attending vocational colleges in both state and foundation universities in Turkey. Diversification situations, such as adaptation levels of the students to businesses and students' descriptive character of the evaluations about skill educations in the businesses has been searched through various statistical techniques. At the end of the study, it has been figured out that there is no meaningful relation for the students' adaptation to the businesses about gender statistically and there is a

meaningful relation between the students' connection level of the attended programme and adaptation level to the businesses statistically.

**Keywords:** Vocational College, Adaptation, Skill.

## 1. GİRİŞ

Sanayi ve hizmet sektörlerinde ara eleman gücüne olan talebin artması, özellikle mesleki alanda eğitime verilen önem tüm dünyada giderek artmaktadır. Gelişmiş ülkeler gereksinim duydukları iş gücünü kendi yapılarına uygun olarak oluşturdukları mesleki ve teknik eğitim yöntemleri ile karşılamaktadırlar. Hem ülkeler hem de mesleki eğitim veren kurumların en önemli amacı bu alanda verilen eğitimin kalitesini arttırmaya yöneliktir (Gümüsoğlu vd. 2010). Ülkemizde ihtiyaç duyulan ara iş gücünü yetiştirme görevini Meslek Yüksekokulları üstlenmiş bulunmaktadır.

Meslek yüksekokullarının kuruluş amacı; meslek alanında endüstrinin istediği bilgi ve beceriye sahip, çalıştığı işyerlerinde insanlarla kolay diyalog kurabilen, bir yabancı dili mesleki anlamda temel seviyede bilen, bilgisayar kullanabilen, dört yarıyılık eğitim-öğretim sonunda ara insan gücünün yetiştirilmesidir. Türkiye'de bugünkü meslek yüksekokullarının temelinde, 1953 yılında başlayan tekniker eğitimi bulunmaktadır. Tekniker eğitimine 1967 yılında, yüksek tekniker eğitimine ise 1972 yılında son verilmiştir. 1975 yılında, YAY-KUR bünyesinde 45 yüksekokul açılarak mesleki eğitime hız verilmiştir. 1982 yılında ise 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda "meslek yüksekokulları" olarak tanımlanmış ve üniversitelere bağlanmıştır. Meslek yüksekokullarının teknik programlarından mezun öğrencilere "tekniker", sosyal programlarından mezun olanlara ise "meslek elemanı" unvanı verilmektedir (Köktürk vd., 2005 ; Akt: Öktem ve Şahin, 2011).

Meslek yüksekokulları Türkiye'de yükseköğrenimin içerisinde ön lisans programları olarak adlandırılan, asgari 2 yıllık eğitim ve öğretim sürecini kapsayan, temel amacı sanayi, ticaret ve hizmet ana sektörlerine nitelikli ara elemanı yetiştirmek olan yükseköğretim kurumlarıdır. Bu nedenle de mesleki eğitim ve meslek yüksekokulları günümüzde tüm sektörler için yaşamsal bir öneme sahiptir. 4702 sayılı kanun ile 2002-2003 eğitim öğretim döneminde meslek liselerinden meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş yolunun açılması sayesinde popülaritesi artan bu kurumların maalesef eğitim kalitesinin azaldığı dikkat çekmektedir (Kuşat, 2014).

Üniversite ve Sektörün birlikteliği ve sorumluluk alması herkesin nazarında imajlarını yükseltmekte, marka değerlerini arttırmaktadır. Meslek Yüksekokullarında eğitim niteliğinin geliştirilme gerekliliği, dinamik bir yaşamda hızlı teknolojik gelişmelerin yanısıra, yapılan araştırmaların ortaya koyduğu, sektördeki beklentilerdir. Acar ve Tuğay'ın (2007) yaptığı bir araştırma Meslek Yüksekokullarının sektörle olan ilişkisinin zayıf olduğunu, ancak işbirliğini geliştirmeye istekli olduklarını ortaya koymuştur.

İçli (2007)'nin araştırma sonuçları; sektörün, Meslek Yüksekokulu mezunu işgörenin mesleki anlamda yetersiz olduğunu, ayrıca öğretim elemanlarının değişen teknolojiye uyum sağlayabilmek ve kendilerini yenilemek için kaynakların artırılması gerektiği konusuna dikkat çekmektedir. Araştırma sonuçları ve sektörle olan ilişkilerinde özellikle uygulama konusunda Meslek Yüksekokullarının (MYO) yaşadıkları sıkıntılar, bu konuda çeşitli projelerin geliştirilmesini gerekli kılmıştır. Mesleki ve teknik eğitim; toplum ve bireylerin gerekli ihtiyaçlarını karşılamak üzere belirli bir meslek alanına ilişkin bilgi, beceri ve davranış

kazandıran, bireyin yeteneklerini geliştirerek toplumda sosyal ve ekonomik yönden güçlü olmasını sağlayan bir süreçtir (İşsever, 2005 ; Akt: Demir ve Kardeşahin, 2018).

Çoğunlukla ilçelerde yer alan MYO'ları ile ilgili sorunlar uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansında (İşme,2007) tarafından aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- İlçe ve beldeler ki MYO'larının çoğunda barınma, işyeri uygulaması ve sosyal yaşam açısından eğitim koşulları olması gereken düzeyde değildir.
- Eğitim kuramsal ağırlıklı, işyeri uygulama oranı çok düşüktür.
- Öğretim elemanlarının sanayi deneyimi az, ders yükleri çok fazla, öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı çok yüksektir.
- Meslek liselerinden gelen öğrencilerde, uyum ve akademik başarı açısından sorun yaşanmaktadır (Can ve Demiral, 2015).

## **2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE MODELİ**

### **2.1. Araştırmanın Amacı**

Anket çalışması ile meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin mesleki gelişimlerinde okul sanayi işbirliğinin öğrenci üzerindeki etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin işletmelere uyum düzeyleri, beceri eğitimi uygulamasının öğrencilere katkı düzeyleri incelenmiştir. Ayrıca öğrencilerin işletmelerdeki beceri eğitimine ilişkin değerlendirmelerinin tanımlayıcı özelliklerine göre farklılaşma durumu farklı istatistiksel teknikler yardımıyla incelenmiştir.

### **2.2. Araştırma Modeli**

Araştırma nicel bir araştırma olup, genel tarama modelinden yararlanılmıştır. Genel tarama modeli; birden fazla üyeden meydana gelen evren hakkında genel bir düşünce ve kanıya ulaşmak amacıyla evrenin bir bütünü ya da ondan alınacak bir örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1991). Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır.

#### **2.2.1. Evren ve Örneklem**

Araştırmanın evrenini ülkemizdeki meslek yüksekokullarında okuyan meslek öğrenimi gören öğrenciler oluşturmaktadır. Yaklaşık 1 milyon öğrenci olduğu değerlendirilen ana kütleyi temsil edecek örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde

$$n = N \frac{t^2 p q}{d^2 (N-1) + t^2 pq} \text{ (Baş, 2006, s.47.)}$$

*N: Hedef kitledeki birey sayısı*

*n : Örneklem alınacak birey sayısı-*

*p : İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)*

$q$  : İncelenen olayın görülme sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

$t$  : Belirli bir anlamlılık düzeyinde,  $t$  tablosuna göre bulunan teorik değer

$d$  : Olayın görülme sıklığına göre kabul edilen  $\pm$  örnekleme hatasıdır.

formülü kullanılarak homojen bir yapıda olan bu iki örneklem için % 95 güven aralığında,  $\pm$  % 5 örnekleme hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü  $n = 341$ , için % 95 güven aralığında,  $\pm$  % 10 örnekleme hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü  $n = 96$  olarak hesaplanmıştır. Bu çerçevede anket soruları 604 öğrenciye uygulanmış, 571 öğrencinin cevapları değerlendirilmiştir. Bu çerçevede araştırma bulgularının öğrencilerden oluşan evreni için % 95 güven aralığında,  $\pm$  % 5 örnekleme hatası ile genellenebileceği söylenebilir.

Araştırma, kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen, İstanbul'daki devlet ve vakıf üniversitelerindeki meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrenciler üzerinde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Formların değerlendirilmesinde yüzde ve frekans hesaplamaları yapılmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından hazırlanan anket formları kullanılarak toplanmıştır. Formlar örneklem grubundaki öğrenci doldurulmalarını müteakip teslim alınmıştır.

Anketin birinci bölümlerinde öğrencilerin tanımlatıcı özellikleri ile ilgili 10 soru, ikinci bölümünde oryantasyon uygulamaları ile ilgili 5 soru yer almaktadır. Anketin üçüncü bölümünde öğrencilerin işletmeye uyumuyla ilgili 13, dördüncü bölümünde ise beceri eğitimi uygulamasının öğrenciye katkı düzeyine ilişkin 11 soru mevcuttur.

## 2.2.2. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmada veri toplama araçları ile elde edilen bilgilerin çözümlenmesi SPSS 15 paket programı kullanılarak bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir.

Anketin güvenilirliğinin test edilmesinde Alfa Katsayısından (Cronbach Alfa) yararlanılmıştır. Yapılan analizlerde 571 katılımcıdan elde edilen veriler kullanılmıştır. Her Öğrenci anketinin 2 nci, 3 ncü ve 4 ncü bölümleri için her birinin iç tutarlılığı gösteren Alfa Katsayıları (Cronbach Alfa) bulunmuştur.

Ayrıca soruların, alfa katsayısına ne derecede ve ne yönde etkide bulduklarını saptayabilmek için; “Değişken Silindiği Taktirde Ölçeğin Alfa Katsayısı” (Alpha if Item Deleted) değerleri her bir faktör için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Söz konusu değerler, herhangi bir değişken silindiği taktirde, geri kalan değişkenlerin iç tutarlılıklarını göstermektedir.

Bu kapsamda Tablo 1’de işletmelerdeki çeşitli bölümlerin güvenilirlik katsayılarının (Cronbach Alpha) son derece yüksek bir değer olduğu gözlenmektedir.

**Tablo 1:** İşletmelerdeki Çeşitli Bölümlerin Güvenilirlik Katsayıları

Bölümler	Cronbach Alpha	Madde Sayısı
Oryantasyon Eğitimi Bölümü	0.867	5
İşletmeye Uyum Bölümü	0.893	13
Beceri Eğitiminin Katkısı Bölümü	0.911	11

### 3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin işletmelerdeki oryantasyon eğitimine ilişkin olarak; okul sanayi işbirliğinin öğrenci üzerindeki etkileri hakkındaki değerlendirmeleri merkezi eğilim ve değişkenlik ölçüleri yardımıyla incelenmiştir. Daha sonra söz konusu görüşlerin öğrencilerin işletmelerdeki beceri eğitimine ilişkin değerlendirmelerinin tanımlayıcı özelliklere bağlı olarak farklılaşma durumu araştırılmıştır.

#### 3.1. Öğrencilerin İşletmelerdeki Oryantasyonuna İlişkin Değerlendirmeleri

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri işletmelerin eğitim öncesindeki oryantasyon uygulamalarına ilişkin görüşleri ve işletmelerdeki beceri eğitimine ilişkin değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğrenciler cinsiyet değişkeni baz alınarak incelendiğinde, % 32’sinin kız, % 68’inin erkek olduğu anlaşılmaktadır.

**Tablo 2:** Öğrencilerin Cinsiyetlerine Bağlı Olarak Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kız	211	34,9	36,9	36,9
	Erkek	360	59,6	63,1	100,0
	Toplam	571	94,5	100,0	
Kayıp	Sistem	33	5,5		
Toplam		604	100,0		

Tablo 3’de öğrencilerin işletmelerdeki oryantasyon uygulamalarına ilişkin görüşlerinin tanımlayıcı istatistiklerine yer almaktadır.

**Tablo 3:** Öğrencilerin İşletmelerdeki Oryantasyon Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Std. Sapma
F1	568	1,00	5,00	3,5765	,95857
F2	570	1,00	5,00	4,3934	,58811
F3	566	1,00	5,00	4,1073	,74926
Geçerli N	570				

Öğrencilerin oryantasyon eğitimine (F1) ilişkin ortalama puanları; 1’in “Hiç” seçeneğine, 2’nin “Az” seçeneğine, 3’ün “Orta” seçeneğine, 4’ün “Çok” seçeneğine 5’in “Pek Çok” seçeneğine karşılık geldiği dikkate alınarak incelendiğinde, söz konusu faktöre ilişkin değerlendirmelerin “Orta” ve “Çok” seçenekleri arasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Öğrencilerin işletmeye uyum düzeyine (F2) ilişkin ortalama puanları; 1'in "Hiç" seçeneğine, 2'nin "Az" seçeneğine, 3'ün "Orta" seçeneğine, 4'ün "Çok" seçeneğine 5'in "Pek Çok" seçeneğine karşılık geldiği dikkate alınarak incelendiğinde, söz konusu faktöre ilişkin değerlendirmelerin "Çok" ve "Pek Çok" seçenekleri arasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Öğrencilere mesleki beceri eğitiminin (F3) katkısına ilişkin ortalama puanları; 1'in "Hiç" seçeneğine, 2'nin "Az" seçeneğine, 3'ün "Orta" seçeneğine, 4'ün "Çok" seçeneğine 5'in "Pek Çok" seçeneğine karşılık geldiği dikkate alınarak incelendiğinde, söz konusu faktöre ilişkin değerlendirmelerin "Çok" seçeneği üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

### 3.2. Öğrencilerin İşletmelerdeki Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerinin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumu

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin işletmelerdeki beceri eğitimine ilişkin değerlendirmelerini oluşturan, oryantasyon uygulamaları, öğrencilerin işletmeye uyum sağlama düzeyleri ve verilen eğitimin öğrenciye katkısı boyutlarının öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre farklılaşma durumu incelenmiştir.

Öğrencilerin işletmedeki beceri eğitimi uygulamalarına ilişkin değerlendirmelerinin cinsiyet değişkenine bağlı olarak değişimi t-testi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 4'de sunulmuştur. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerler incelendiğinde cinsiyet ile oryantasyon uygulamaları arasında  $p < 0,01$  düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu, cinsiyet ile öğrencilerin işletmeye uyumu ve mesleki beceri eğitimin öğrencilere katkısı arasındaki ilişkinin ise istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmaktadır.

**Tablo 4:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Cinsiyet Değişkenine Bağlı Olarak Değişimine İlişkin t-testi Sonuçları

		t-testi				
		t	Df	Anlamlılık	Ortalama Fark	Farkın Standart Hatası
F1	Varyans Eşitliği Varsayımı	-2,845	551	,006	-,15448	,10214
	Varyans Eşitsizliği Varsayımı	-2,701	241,352	,009	-,15448	,10489
F2	Varyans Eşitliği Varsayımı	,598	553	,442	,06227	,0734
	Varyans Eşitsizliği Varsayımı	,683	311,178	,565	,06227	,05639

F3	Varyans Eşitliği Varsayımı	-,227	546	,743	-,01426	,08132
	Varyans Eşitsizliği Varsayımı	-,294	287,159	,665	-,01426	,06841

Tablo 5'deki veriler incelendiğinde ise erkeklerin oryantasyon uygulamaları bölümünden aldıkları puanların kızların puanından daha yüksek olduğu, diğer bölümlere ait puanlar arasında ise belirgin bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha iyi bir oryantasyon eğitimi aldıkları, işletmeye uyum ve eğitimden sağlanan katkı açısından ise kızlarla erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

**Tablo 5:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Cinsiyet Değişkenine Bağlı Olarak Değişimi

	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ortalama
F1	Kız	213	3,4852	1,02965	,08763
	Erkek	356	3,6396	,02355	,05642
F2	Kız	213	4,4563	,63411	,04389
	Erkek	258	4,3941	,59927	,03864
F3	Kız	213	4,1689	,71563	,06152
	Erkek	255	4,1831	,73186	,04593

Öğrencilerin beceri eğitimi uygulamalarına ilişkin değerlendirmelerinin eğitim uygulamalarını kimin yaptırdığına bağlı olarak değişimi varyans analizi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerler incelendiğinde eğitim uygulamalarını yaptıran kişi ile oryantasyon uygulamaları arasında  $p < 0,01$  düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu, eğitim uygulamalarını yaptıran kişi ile öğrencilerin işletmeye uyumu ve mesleki beceri eğitimin öğrencilere katkısı arasındaki ilişkinin ise istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmaktadır.

**Tablo 6:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Eğitim Uygulamasını Kimin Yaptığına Bağlı Olarak Değişimine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Ort.Kare	F	Anlamlılık
F1	Gruplar Arası	13,568	3	4,286	5,340	,003
	Grup İçi	386,479	565	,914		

	Toplam	400,047	568			
F2	Gruplar Arası	1,364	3	,513	1,375	,356
	Grup İçi	148,459	567	,362		
	Toplam	149,823	570			
F3	Gruplar Arası	2,123	3	,637	1,056	,321
	Grup İçi	224,725	560	,584		
	Toplam	226,848	563			

Tablo 7’deki veriler incelendiğinde oryantasyon eğitimini yöneticiler tarafından verilenlerin bu eğitimden en fazla katkıyı sağladıkları, eğitimin yönetici, uzman ya da çalışan dışındaki bir kişi tarafından verilmesinin ise sağlanacak faydayı düşürdüğü, işletmeye uyum ve eğitimin öğrenciye sağladığı katkı düzeyi puanları arasında ise belirgin bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle yöneticiler tarafından verilen eğitimin en fazla katkıyı sağladıkları, eğitimin yönetici, uzman ya da çalışan dışındaki bir kişi tarafından verilmesinin faydayı düşürdüğü, işletmeye uyum ve eğitimin öğrenciye sağladığı katkı düzeyinin ise eğitimi veren kişiden bağımsız olduğu sonucuna varılmıştır.

**Tablo 7:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Eğitim Uygulamasını Kimin Yaptığına Bağlı Olarak Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata
F1	Yönetici	56	3,945	,96778	,15783
	Uzman	94	3,628	,85436	,10634
	Çalışan	347	3,5921	,92145	,06182
	Diğer	61	3,1825	1,18752	,18015
	Toplam	568	3,584	,97482	,03854
F2	Yönetici	56	4,537	,55814	,08756
	Uzman	94	4,3926	,54061	,07132
	Çalışan	349	4,3548	,61237	,04826
	Diğer	61	4,3741	,60863	,07325
	Toplam	570	4,3819	,58724	,02438
F3	Yönetici	54	4,3126	,67281	,10165
	Uzman	93	4,0932	,87913	,12478
	Çalışan	357	4,1687	,70624	,05636
	Diğer	59	4,0195	,76258	,11739



	Toplam	563	4,1583	,74696	,04925
--	--------	-----	--------	--------	--------

Öğrencilerin beceri eğitimi uygulamalarına ilişkin değerlendirmelerinin eğitimin süresine bağlı olarak değişimi varyans analizi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerler incelendiğinde eğitimin süresi ile oryantasyon uygulamaları, öğrencilerin işletmeye uyumu ve mesleki beceri eğitimin öğrencilere katkısı arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmaktadır.

**Tablo 8:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Mesleki Eğitimin Süresine Bağlı Olarak Değişimine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Ort.Kare	F	Anlamlılık
F1	Gruplar Arası	2,346	2	1,249	1,372	,352
	Grup İçi	392,456	567	,956		
	Toplam	394,802	569			
F2	Gruplar Arası	,278	2	,127	,245	,765
	Grup İçi	156,243	569	,426		
	Toplam	156,521	571			
F3	Gruplar Arası	,721	2	,261	,426	,648
	Grup İçi	234,268	563	,583		
	Toplam	234,989	564			

Tablo 9’deki veriler incelendiğinde günde farklı toplam saat eğitim alan öğrencilerin ortalama puanları arasında belirgin bir fark olmadığı gözlenmektedir. Bu bulgulardan hareketle öğrencilerin mesleki eğitimden sağladıkları yararın günlük çalışma saatinden bağımsız olduğu sonucuna varılmıştır.

**Tablo 9:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Mesleki Eğitimin Süresine Bağlı Olarak Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata
F1	Sekiz saatten az	61	3,4527	1,00647	,16273
	Sekiz saat	215	3,5186	,88463	,08261
	Sekiz saat. fazla	293	3,7231	,97362	,05938
	Toplam	569	3,5892	,97264	,05162
F2	Sekiz saatten az	61	4,3627	,44678	,07483
	Sekiz saat	216	4,4168	,61527	,06186

	Sekiz saat. fazla	294	4,3826	,63496	,04205
	Toplam	571	4,3921	,58543	,03769
F3	Sekiz saatten az	63	4,0348	,63158	,08361
	Sekiz saat	211	4,1643	,73964	,07235
	Sekiz saat. Fazla	290	4,1692	,76235	,05471
	Toplam	564	4,1753	,74298	,03697

Öğrencilerin işletmedeki beceri eğitimi uygulamalarına ilişkin değerlendirmelerinin işletmede amaç dışı çalıştırılma durumuna bağlı olarak değişimi varyans analizi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 10'da sunulmuştur. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerler incelendiğinde öğrencilerin amaç dışı çalıştırılma durumları ile oryantasyon uygulamaları, öğrencilerin işletmeye uyumu ve mesleki beceri eğitimin öğrencilere katkısı arasında  $p < 0,01$  düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

**Tablo 10:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Amaç Dışı Çalışma Durumuna Bağlı Olarak Değişimine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Ort.Kare	F	Anlamlılık
F1	Gruplar Arası	33,628	3	16,786	18,485	,000
	Grup İçi	382,264	566	,954		
	Toplam	415,892	569			
F2	Gruplar Arası	11,789	3	7,492	17,375	,000
	Grup İçi	163,472	568	,528		
	Toplam	175,261	571			
F3	Gruplar Arası	15,432	3	8,645	15,841	,000
	Grup İçi	219,783	561	,713		
	Toplam	235,215	564			

Tablo 11'deki veriler incelendiğinde amaç dışı çalıştırılan öğrencilerin ortalama puanlarının diğer öğrencilerden daha düşük olduğu gözlenmektedir. Bu bulgulardan hareketle amaç dışı çalıştırılan öğrencilerin mesleki eğitimden daha az yarar sağladıkları sonucuna varılmıştır.

**Tablo 11:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Amaç Dışı Çalışma Durumuna Bağlı Olarak Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata
F1	Evet	124	3,2436	,93527	,09724
	Bazen	187	3,6127	,97184	,08345
	Hayır	259	3,8579	,89512	,07321
	Toplam	570	3,6231	,98645	,04968
F2	Evet	125	4,1368	,67632	,06903
	Bazen	187	4,5024	,62756	,05134
	Hayır	259	4,5136	,47209	,03529
	Toplam	571	4,4107	,59341	,02916
F3	Evet	123	3,9435	,81672	,08457
	Bazen	185	4,1267	,79360	,06741
	Hayır	257	4,3952	,59451	,04392
	Toplam	565	4,1587	,73846	,03568

Öğrencilerin işletmedeki beceri eğitimi uygulamalarına ilişkin değerlendirmelerinin öğrencilerin izlenme durumuna bağlı olarak değişimi varyans analizi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 12’de sunulmuştur. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerler incelendiğinde öğrencilerin izlenme durumları ile oryantasyon uygulamaları, öğrencilerin işletmeye uyumu ve mesleki beceri eğitimin öğrencilere katkısı arasında  $p < 0,01$  düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

**Tablo 12:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Öğrencilerin İzlenme Durumuna Bağlı Olarak Değişimine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Ort.Kare	F	Anlamlılık
F1	Gruplar Arası	63,462	5	15,742	19,376	,000
	Grup İçi	348,925	565	,956		
	Toplam	412,987	570			
F2	Gruplar Arası	25,923	5	6,083	24,241	,000
	Grup İçi	136,568	566	,312		
	Toplam	162,491	571			
F3	Gruplar Arası	32,641	5	7,254	17,548	,000
	Grup İçi	207,335	560	,579		
	Toplam	239,976	565			

Tablo 13'deki veriler incelendiğinde hiç izlenmeye öğrencilerin ortalama puanlarının diğer öğrencilerden daha düşük olduğu, ortalama puanın izlenme durumu ile birlikte artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu bulgulardan hareketle öğrencilerin izlenme oranındaki artış ile birlikte mesleki eğitimden sağladıkları yararın da artış gösterdiği sonucuna varılmıştır.

**Tablo 13:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Öğrencilerin İzlenme Durumuna Bağlı Olarak Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata
F1	Hiç	14	3,1465	1,42648	,39362
	Az	48	3,3890	,92673	,14781
	Orta	155	3,7186	,94673	,06249
	Çok	247	3,5472	,84742	,05346
	Pek çok	105	4,3387	,88263	,07259
	Toplam	569	3,6149	,95274	,05062
F2	Hiç	15	3,7356	1,19105	,31738
	Az	49	4,5746	,55128	,18472
	Orta	155	4,3648	,67463	,02963
	Çok	247	4,5317	,42569	,04175
	Pek çok	105	4,8632	,38941	,08236
	Toplam	571	4,5172	,59350	,09374
F3	Hiç	12	3,4860	1,08362	,32651
	Az	45	3,8263	,84737	,15127
	Orta	155	3,7549	,76295	,02749
	Çok	247	4,6285	,61304	,01482
	Pek çok	105	4,5762	,62738	,03765
	Toplam	564	4,3841	,73641	,07901

Öğrencilerin işletmedeki beceri eğitimi uygulamalarına ilişkin değerlendirmelerinin okulda alınan eğitimin düzeyine bağlı olarak değişimi varyans analizi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 14'de sunulmuştur. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerler incelendiğinde okulda alınan eğitimin düzeyi ile oryantasyon uygulamaları ve mesleki beceri eğitimin öğrencilere katkısı arasında  $p < 0,01$  düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu, okulda alınan eğitimin düzeyi ile öğrencilerin işletmeye uyumu arasındaki ilişkinin ise istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmaktadır.

**Tablo 14:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Okulda Alınan Eğitimin Düzeyine Bağlı Olarak Değişimine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Ort.Kare	F	Anlamlılık
F1	Gruplar Arası	21,537	2	13,492	11,264	,000
	Grup İçi	413,918	567	,836		
	Toplam	435,455	569			
F2	Gruplar Arası	5,371	2	2,475	3,618	,048
	Grup İçi	159,836	569	,631		
	Toplam	165,207	571			
F3	Gruplar Arası	27,032	2	6,624	12,173	,000
	Grup İçi	241,756	562	,728		
	Toplam	268,788	564			

Tablo 15’deki veriler incelendiğinde okulda aldıkları eğitimin düzeyi yüksek olan öğrencilerin oryantasyon eğitimi ve eğitimden aldıkları katkı puanlarının daha yüksek olduğu, uyum puanları arasında ise belirgin bir fark bulunmadığı görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle okulda aldıkları eğitimin düzeyi yüksek olan öğrencilerin işletmede sunulan eğitimlerden daha yüksek yarar sağladığı, bunun yanında işletmeye uyum açısından eğitim düzeyi bazında öğrenciler arasında fark bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

**Tablo 15:** Beceri Eğitimine İlişkin Değerlendirmelerin Okulda Alınan Eğitimin Düzeyine Bağlı Olarak Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata
F1	Evet	195	3,7326	,85439	,07125
	Kısmen	216	3,5384	,84726	,07295
	Hayır	159	3,4591	1,18235	,11364
	Toplam	570	3,6247	,95487	,05172
F2	Evet	196	4,5360	,51640	,04368
	Kısmen	216	4,4128	,53274	,04526
	Hayır	159	4,3926	,74561	,07193
	Toplam	571	4,4295	,59432	,02946
F3	Evet	192	4,3867	,58736	,05038
	Kısmen	215	3,8671	,67238	,05724

	Hayır	158	4,0719	,91274	,08541
	Toplam	565	4,1420	,73526	,03629

## SONUÇ

Araştırma, kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen, İstanbul'daki devlet ve vakıf üniversitelerindeki meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrenciler üzerinde yürütülmüştür. Bu kapsamda öğrencilerin mesleki eğitim uygulaması yaptıkları işletmelerdeki oryantasyon eğitiminin işletmelere uyum düzeyleri ve öğrencilerin işletmelerdeki beceri eğitimine ilişkin değerlendirmelerinin tanımlayıcı özelliklerine göre farklılaşma durumu farklı istatistiksel teknikler yardımıyla incelenmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; cinsiyet ile oryantasyon uygulamaları arasında, eğitim uygulamalarını yaptıran kişi ile oryantasyon uygulamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu, cinsiyet ile öğrencilerin işletmeye uyumu ve mesleki beceri eğitimin öğrencilere katkısı arasındaki ilişkinin ise istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmaktadır. Mesleki beceri eğitimini yöneticiler tarafından verilen öğrencilerin bu eğitimden en fazla katkıyı sağladıkları, eğitimin yönetici, uzman ya da uzman yardımcısı dışındaki bir kişi tarafından verilmesinin ise sağlanacak faydayı düşürdüğü gözlenmiştir. Öğrencilerin amaç dışı çalıştırılma durumları ile oryantasyon uygulamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu, okulda alınan eğitimin düzeyi ile öğrencilerin işletmeye uyumu arasındaki ilişkinin ise istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca öğrencilerin izlenme durumları ile oryantasyon uygulamaları ile öğrencilerin işletmeye uyumu ve mesleki beceri eğitimin öğrencilere katkısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

Meslek yüksekokullarında okuyan öğrencilere mesleki yeterliliklerin ve becerilerin kazandırılmış olması adına laboratuvar, atölye vb. imkanlar sunulması, proje bazlı yaklaşımın, sektör - paydaşlık - sorumluluk alma unsurlarının benimsenmesi, özellikle staj ve işyeri uygulamalarında kurumsal yapı oluşturma fikri sağlanmalıdır. Mesleki ve teknik eğitimde teorik bilgi ile işyerlerinde uygulamalı eğitimin bir denge içinde sunulması önemli olup, işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda düzenli aralıklarla müfredatın güncellenmesi gerekmektedir.

## KAYNAKLAR

- Acar, D. ; Tuğay, O.,(2007). ‘Üniversite Sanayi İşbirliği Bağlamında Meslek Yüksekokulu (MYO) Öğrencilerinin Kobiler’de Staj Olanakları: Burdur’da Bir Araştırma’, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi’, Cilt:12, Sayı:1.
- Baş, T.,(2006). ‘Anket Nasıl Hazırlanır? Uygulanır? Değerlendirilir?’, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Can, E. ; Demiral, N.Ö.,(2015). ‘Meslek Yüksekokullarında Sektörel İşbirliğinin Önemi ve Turizm Otelcilik Programları Üzerine Bir Çalışma’, Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, Cilt:11, Sayı: Özel Sayı 1.
- Gümüşoğlu, Ş. ; Ünal, S.ve Kestane, Ö. (2010). ‘Meslek Yüksekokullarında Eğitimin Kalitesini Artırmaya Yönelik Çabalar ve Öğrenci Gözüyle Öğretim Elemanlarının Değerlendirilmesi’, İzmir Meslek Yüksekokulu Örneği TÜBAV Bilim 3,(2), 201-214.
- İçli, G. (2007). İşletmelerin Meslek Yüksekokulu Mezunları İle İlgili Görüşleri ve Beklentileri (Lüleburgaz İlçe Sınırlarında Faaliyet Gösteren İşletmeler Üzerine Bir Araştırma). Ege Üniversitesi IV. Ulusal Meslek Yüksekokulu Sempozyumu, İzmir, Türkiye.
- İşme, İ. (2007). “Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunları”, TC Yüksek Öğretim Kurumu Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı.
- Karasar, N.,(1991). ‘Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler’, Sanem Yayıncılık.
- Kılıç, Y. ; Yılmaz, E., (2018). ‘Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Perspektifinden Mesleki Eğitime İlişkin Bir Durum Çalışması’, Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2018, 3 (1), 1-16.
- Kuşat, N.,(2014). ‘Meslek Yüksekokullarında Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Çalışma: Eğirdir Meslek Yüksekokulu Muhasebe Programı Örneği’, Muhasebe ve Finansman Dergisi (MUFAD JOURNAL), Sayı:61, Ocak-2014.
- Öktem, Ş. ; Şahin, F.İ.,(2011). ‘Sektör ve Meslek Yüksekokulu Beklentilerine Bir Örnek: Başkent Üniversitesi Kazan Meslek Yüksekokulu’nda Açılması Hedeflenen Programlara İlişkin Bir Çalışma), Başkent Üniversitesi, Ankara.